

*До разової спеціалізованої вченої ради ДФ № 051.01
приватного закладу вищої освіти
«Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова»
18028, м. Черкаси, вул. Нечуя-Левицького, 16*

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Чень Мінлея
«Формування економічної стратегії реалізації корпоративних
інтеграційних процесів», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка»,
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

1. Актуальність обраної теми та її зв'язок з науковими програмами.

Актуальність теми формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів значно зростає в сучасних умовах глобалізації та швидких змін у бізнес-середовищі. Серед основних аспектів, що підкреслюють важливість цієї теми є посилення конкуренції: у міру розширення ринків і збільшення кількості гравців, компанії стикаються з більш жорсткою конкуренцією. Інтеграційні процеси дозволяють підприємствам об'єднувати свої зусилля, щоб забезпечити економію на масштабах, підвищити ефективність та збільшити ринкову частку. Швидкі технологічні зміни: сучасні технології швидко змінюють способи ведення бізнесу. Впровадження економічної стратегії, яка враховує ці зміни, допомагає компаніям залишатися інноваційними і конкурентоспроможними.

Економія ресурсів: інтеграційні процеси можуть призвести до значної економії ресурсів, включаючи фінансові, людські та матеріальні. Стратегічне планування цих процесів забезпечує оптимальне використання ресурсів, що є критичним у сучасних умовах зростання вартості ресурсів. Глобалізація та розширення ринків: вихід на нові ринки та глобалізація бізнесу вимагають ретельно розробленої стратегії інтеграції, яка дозволить компаніям ефективно конкурувати в різних країнах і регіонах, враховуючи культурні, економічні та регуляторні відмінності.

Ризики та невизначеність: нестабільність на ринках, зміни в законодавстві та політичні ризики роблять необхідним створення економічної стратегії, що дозволяє передбачати і мінімізувати можливі ризики, пов'язані з інтеграційними процесами. Зростаюча роль стейкхолдерів: збільшення вимог з боку акціонерів, клієнтів, працівників та інших зацікавлених сторін підвищує необхідність у стратегічному плануванні інтеграційних процесів, що враховує їхні інтереси та очікування.

Екологічна та соціальна відповідальність: зростання усвідомлення важливості екологічної та соціальної відповідальності бізнесу підкреслює потребу у стратегіях, які інтегрують ці аспекти в корпоративні практики.

Таким чином, формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів є ключовим фактором для успішного розвитку сучасних підприємств. Це дозволяє компаніям адаптуватися до мінливих умов, ефективно використовувати свої ресурси та досягати стратегічних цілей, зберігаючи конкурентні переваги на глобальному ринку.

Дисертаційна робота виконана згідно з пріоритетними напрямками наукових досліджень в рамках державних програм та за тематикою науково-дослідних робіт ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова».

Основа дисертації становлять теоретично-методичні і практичні розробки, що є частиною науково-дослідних робіт: «Моделювання ефективності фінансово-економічної діяльності виробничих підприємств в умовах цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0123U102552); «Економічна ризикологія, моделювання оцінювання систем корпоративної інтеграції та фінансового контролю» (номер державної реєстрації 0123U103855); «Технології управління корпоративними інтеграційними процесами в умовах інтелектуалізації економічного стратегування та інноваційного розвитку» (номер державної реєстрації 0124U002684).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові результати, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, є достатньо аргументованими, логічно взаємопов'язаними і несуперечливими, характеризуються високим рівнем обґрунтованості, про що свідчить структурна побудова та зміст дисертації, використання статистичної інформації, отриманої як з офіційних джерел, так і в результаті літературного пошуку, виконаного автором, широкий перелік систематизованих та кваліфіковано опрацьованих фундаментальних наукових праць.

Методи дослідження, обрані автором, відповідають змісту поставлених задач, сучасні та достатньо аргументовані. Для досягнення поставленої в роботі мети використано наступні методи дослідження: теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу; індукції та дедукції; логіко-структурного аналізу та формалізації; статистичного аналізу; кваліметричний; матричний; графічний; системний підхід.

Достовірність одержаних результатів, висновків і пропозицій підтверджується розрахунками, опрацюванням значного фактичного матеріалу, використанням розробок науковців у галузі економіки та стратегічного управління.

Крім того, достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, підтверджується публікацією основних результатів дослідження у фахових виданнях,

оприлюдненням їх на профільних науково-практичних конференціях з широкою географією проведення, які відбулися протягом 2023-2024 рр.

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Ченя М.

3. Аналіз результатів, представлених на захист.

Загальним науковим результатом дисертаційного дослідження є розроблення теоретичних положень, методичного забезпечення і практичного інструментарію формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів на засадах стратегічного управління.

На захист автором представлено такі наукові результати:
удосконалено:

економічну стратегію реалізації корпоративних інтеграційних процесів, як базовий елемент процесу корпоративної інтеграції підприємств, що базується на таких факторах як: стратегічна зона господарювання (СЗГ), стратегічний господарський центр (СГЦ), стратегічний потенціал підприємства (СПП), методи концентрації та інтеграції конкурентних ресурсів;

методичний підхід до формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, який представлений у роботі з позицій: зростання глобалізації, швидких змін в технологіях й на ринках, пошуку оптимальних стратегій, потребі в ефективному управлінні ризиками;

методи формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, до яких, на відміну від існуючих, віднесено комплексне поєднання: SWOT-аналізу, аналізу ринкової структури, економічного моделювання, оцінки фінансової стійкості, оцінки вартості бізнесу, бенчмаркінгу, проєктного менеджменту, стратегічного планування, культурного аналізу;

здобули подальший розвиток:

ідентифікація основних перешкод – бар'єрів (культурні відмінності, правові обмеження, фінансові та технологічні виклики, соціальні опозиції) та пріоритезація стратегічних драйверів (стратегічні цілі, економічні вигоди, технологічні можливості, ринкова позиція, ефективне управління ризиками, управління змінами, підтримка ключових стейкхолдерів, розвиток людського капіталу) формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів;

складові елементи методичних рекомендацій щодо формування економічної стратегії для реалізації корпоративних інтеграційних процесів, серед яких: аналіз потреб та цілей, оцінка ринкового середовища, аналіз фінансового стану, визначення стратегії інтеграції, управління трансформаціями і змінами, легалізація та регуляторні питання, моніторинг та оцінка;

критерії, які рекомендовано враховувати при виборі оптимальної економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів та які

визначають основні відмінності між корпоративною, бізнесовою та функціональною стратегіями;

науковий підхід, який інтегрує економічні, соціальні та екологічні аспекти у діяльність корпоративних підприємств – стратегію корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та стійкого розвитку з наведенням її переваг.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Наукова цінність та практична значимість одержаних результатів обумовлена можливістю широкого застосування розроблених в дисертації теоретичних і науково-методичних положень формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів на базі положень стратегічного управління, мета-менеджменту та ризик-орієнтованого підходу.

Теоретична цінність одержаних у дисертації наукових результатів полягає у розвитку методологічного базису формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів за рахунок використання стратегічного підходу, розширення системи принципів формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів, розвитку понятійного апарату економічної теорії, теорії управління, виділення характеристик стратегічного управління.

Дисертантом розглянуто механізм управління корпоративними інтеграційними процесами, який передбачає формуванню етапів реалізації механізму управління корпоративними інтеграційними процесами (с. 49-53).

Автором визначено фактори впливу на формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів на кожному визначеному етапі даного механізму. Досліджено фактори, які впливають у глобальному вимірі на формування економічної стратегії корпоративних інтеграційних процесів (с. 56-58).

Здобувачем досліджено тенденції сучасності відображають значну активність угод злиття та поглинання в аграрному та промисловому секторах, сфері нерухомості, виробництві товарів споживання та галузі важкої промисловості (с. 134-136).

Автором визначено як саме державна підтримка може суттєво впливати на формування економічної стратегії для реалізації корпоративних інтеграційних процесів. Державні заходи можуть створювати нові можливості та змінювати умови для підприємств, що об'єднуються.

Дисертантом сформовано основні способи, за допомогою яких держава впливає на економічні стратегії корпоративних інтеграцій (с. 158-159).

Практичне значення обґрунтованих у дисертації пропозицій, розробок і висновків полягає у створенні практичного інструментарію формування економічної стратегії для реалізації корпоративних інтеграційних процесів, виходячи з досягнутого рівня макро готовності та внутрішньої готовності

корпоративних підприємств.

Практичне значення одержаних результатів також полягає в тому, що розроблені авторські положення доведені до рівня прикладних можливостей. Наукові результати дисертаційної роботи знайшли практичне застосування у державних установах, на підприємствах, в організаціях і громадських об'єднаннях.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація має традиційну структуру: анотацію, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності.

6. Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача

Кількість, обсяг і якість друкованих праць відповідають вимогам пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44.

Результати дисертаційної роботи відображено в 7 наукових публікаціях, а саме: 3 статтях у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 1 статті у періодичному іноземному науковому виданні та 3 тезах доповідей за матеріалами наукових конференцій. Загальний обсяг опублікованих робіт складає 3,13 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачеві належать всі повністю.

7. Академічна доброчесність

Аналіз дисертаційної роботи Чень Мінлея встановив відсутність будь-яких виявів академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Дисертація не містить порушень академічної доброчесності, що підтверджено перевіркою спеціальними програмними засобами у ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова». Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

Оцінюючи в цілому високий рівень розробки теоретичних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відзначити, що деякі положення є дискусійними.

1. Автором зазначається, що «під корпоративною структурою розуміється добровільне об'єднання кількох підприємств різних форм власності або навіть окремих фрілансерів у єдину цілісну систему» (с. 28). Доцільно було б посилити аргументацію на користь вибору окремих фрілансерів, як альтернативної системної корпоративної категорії.

2. Аналізуючи запропонований дисертантом алгоритм етапів реалізації корпоративних інтеграційних процесів (рис. 1.7, с. 82), слід зазначити про важливість врахування принципів, відповідно до яких приймаються управлінські рішення у корпоративних структурах.

3. На рис. 2.25 (с. 145) дисертантом наведено перелік найефективніших методів впливу для досягнення успіху на ринку злиттів і поглинань. Дані методи розглянуті теоретично з надання характеристик. Автор, на жаль, не приділив уваги практичним аспектам, завдяки яким можна підвищити рівень таких методів.

4. У п. 3.2 розглянуто стратегії корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та стійкого розвитку (с. 208-209). У векторі розширення соціальної політики рекомендується акцентувати увагу на екологічну відповідальність, як одну з компонентів стратегії корпоративної соціальної відповідальності.

У цілому, висловлені зауваження не знижують високий рівень дисертаційної роботи та суттєво не впливають на її загальну позитивну оцінку.

9. Загальний висновок

Дисертаційна робота Чень Мінлея «Формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» відповідає спеціальності 051 «Економіка» та є цілісною, завершеною, самостійно виконаною, кваліфікованою науковою працею.

За результатами проведених автором досліджень отримані нові науково обґрунтовані результати щодо розроблення теоретико-методичного забезпечення формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження. Основні положення роботи, які виносяться на захист, мають елементи наукової новизни, рівень яких визначено коректно.

Наукові положення, що виносяться на захист, повністю відображені у публікаціях здобувача. Подана до захисту дисертаційна робота характеризується науковим стилем, матеріал викладено в логічній послідовності, що забезпечує доступність його сприйняття. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Чень Мінлея «Формування економічної стратегії реалізації корпоративних інтеграційних процесів» відповідає вимогам до дисертацій на

здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, а її автор Чень Мінля заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Офіційний опонент:

к.е.н., доцент, доцент кафедри
права і соціально-економічних відносин
Центральноукраїнського інституту
розвитку людини ЗВО «Відкритий
міжнародний Університет розвитку
людини «Україна»

Ірина ДІДОВЕЦЬ

Підпис к.е.н., доцента Дідовець І.В. засвідчую:

директор Центральноукраїнського інституту
розвитку людини ЗВО «Відкритий
міжнародний університет розвитку
людини «Україна»

Валентина ПУПИШЕВА